

KÖZÖSSÉGEK SZOLGÁLATÁBAN

KÖZÖSSÉGI ALAPÚ SZOLGÁLTATÁSOK
BEVEZETÉSÉNEK, ILLETVE MEGLÉVŐ
SZOLGÁLTATÁSOK KÖZÖSSÉGIVÉ
ALKALMAZÁSÁNAK ELMÉLETE ÉS GYAKORLATA

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A kiadvány az EFOP-5.2.2-17-2017-00011 számú „Közösség alapú szolgáltatások fejlesztése és a szakellátással való összekapcsolása kistérségeken” projekt keretében, a projekt munkatársainak együttműködésében készült.

Együttműködő munkatársak: Boda Kitti, Csabai Lucia, Gyenes Zsuzsa, Molnár Aranka

Írta: Gyenes Zsuzsa

Kiadja: Közösségfejlesztők Egyesülete, Budapest, 2019.
Felelős kiadó: Kovács Edit, elnök
www.kofe.hu

Nyomdai előkészítés: Telling András
Nyomdai munkák: Shirokuma Kft.

ISBN 978-615-5930-01-0

Tartalom:

Bevezető	4
A közösségi alapú szolgáltatás meghatározása	8
A közösségi alapú szolgáltatás bevezetésének lépései	21
Befektetés, ami hasznot hoz	28
A Közösségfejlesztők Egyesülete ajánlata	31
Ajánlott irodalom	34

BEVEZETŐ

A szolgáltatásról egy átlagembernek a bolt, a posta, a bank, a busz jut eszébe – egy települési felelős vezetőknek mindezekon felül a közszolgáltatások: az egészségügyi, a szociális, az oktatási, a kulturális ellátás. Ezek a szolgáltatások a településen élők alapvető szükségleteit elégítik ki, illetve meghatározzák életminőségüket. Ezért az átlagember, a település- és az intézményvezető egyaránt azt szeretné, hogy minél több, minél magasabb színvonalú szolgáltatás legyen elérhető a település minél több lakosa számára. De ha kapacitáshiány van, nincs elég szakember, a meglévő szakemberek pedig leterheltek – hát akkor hogyan? Nem tudunk olyan megoldást, amely egycsapásra megoldja a problémát. Olyat azonban tudunk, amelybe időt és munkát fektetve a település akár csak egyetlen szolgáltatását hatékonyabbá, elérhetőbbé lehet tenni, a szakemberek és a lakosság meglegedésére. A közösségi alapú szolgáltatások nem oldják meg a strukturális problémákat, közép- és hosszútávon mégis segítenek a kapacitáshiányon és növelik a hozzáférést.

Családi, baráti, munkatársi szerepünkben sokszor bosszankodunk, ha úgy érezzük, mások feladatát végezzük: „Miért várja el, hogy én pakoljak, hogy én túlórázzak, hogy mindig én döntsek? Miért nem természetes, hogy mindenki elpakol maga után, megosztjuk a feladatokat és a döntés felelősségét?” – kérdezzük leginkább csak

magunktól újra meg újra. Állampolgári szerepünkben azonban észrevétlen vesszük sokszor magunk is természetesnek, hogy kiszolgáljanak bennünket és döntsenek nélkülünk. Szolgáltató szerepünkben pedig azt, hogy vezetőként, szakemberként a lakosság igényeinek kiszolgálása a feladatunk. A közösségi alapú szolgáltatások egyen-súlyi helyzetet teremtenek: felelőssé, s ezáltal cselekvővé teszik a lakosokat életük, életminőségük alakításában.

A közösségi alapú szolgáltatás az e kiadványban is használt megközelítés szerint attól közösségi, hogy a helyi közösségbe ágyazottan működik. Ez egyrészt azt jelenti, hogy a helyi lakosok – mivel kialakításában, illetve működtetésében a maguk erőforrásaival részt vehetnek – sajátjuknak érzik a szolgáltatást, másrészt hogy helyi szükségletekhez igazodik, s működésében helyi erőforrásokat is mozgósít. A közösségi alapú szolgáltatásnak alapvető jellemzője s egyben kritériuma, hogy a kliens, ellátott, látogató, vagyis a kiszolgált (és ami ezzel sokszor együtt jár: kiszolgáltatott) szerepet felváltja a felelősséget is vállaló, partnerként közreműködő ügyfél, szolgáltatást igénybe vevő szerepe. Az ilyen típusú szolgáltatások nem helyettesítik a szakmai tevékenységet és nem teszik feleslegessé a szakember munkáját, de mind a szakembereknek, mind a helyi közösségnek meg kell tanulnia egy újfajta kapcsolódást.

· Kiadványunk célja, hogy szel-
· lemi és gyakorlati támogatást
· nyújtson azoknak, akik jelenné
· szeretnék tenni az elképzelt
· jövőt, s ehhez a ma még hitetle-
· neket is a változás cselekvő tá-
· mogatóivá kívánják megnyerni
· a közösségi alapú szolgáltatások
· bevezetése érdekében.

Közösségi alapú szolgáltatások bevezetésének, illetve meglévő szolgáltatások közösségivé alakításának elmélete és gyakorlata – szól az alcím, s ez egyben a kiadvány felépítését is meghatározza. A közösségi alapú szolgáltatás definícióját és részletes bemutatását megelőzi a közösségről és a szolgáltatásról (és a köztük lévő viszonyról) szóló elméleti rész, és követi a gyakorlat: azon lépések bemutatása, amelyek a közösségi alapú szolgáltatás indításához szükségesek. Akit e gyakorlat kihívásai elbizonytalanítanak, megerősítést kaphat a kiadvány végén leírt érvekből és támogatási lehetőségekből.

KÖZÖSEN A VÁLTOZÁS ÚTJÁN

A KÖZÖSSÉGI ALAPÚ SZOLGÁLTATÁS MEGHATÁROZÁSA

A közösségi alapú szolgáltatás két meghatározó eleme a közösség és a szolgáltatás. Az alábbiakban nem csupán kifejtjük a közösség és a szolgáltatás témakörét, hanem történetiségében mutatjuk be összefüggésüket. A fejezet második részében olvasható a közösségi alapú szolgáltatás definíciója, melynek minden egyes pontját részletesen magyarázzuk.

Az ember társas lény, a világ minden táján a történelem minden korszakában közösségben élt. Amikor még az volt a megszokott, hogy az ember egy helyen éli le az életét, a közösség természetes módon jelentette az egy helyen lakók közösségét.

- Ez a közösség adta az emberek
- életének terepét és keretét: a
- kapcsolatokat, kapcsolódásokat,
- együttlétet, a szokásokat, a szá-
- bályokat, a kultúrát, és ez az ön-
- ellátó közösség teremtette meg
- az élet gazdasági feltételeit is.

Elég csak saját településünk történetében kutakodnunk (feltéve, hogy nem egy „mindenkori nagyvárosban” lakunk), hogy ezt a hagyományos közösségi létet – a nem is olyan régmúltban – megtaláljuk. Lehet vitatkozni azon, hogy jó volt-e ez így, hiszen igen korlátozott tere volt az egyéni életutaknak, a szabad akaratnak, lehet gondolkodni azon, mi mindent lenne érdemes visszahozni mindebből a mai világunkba, de ettől még tény, hogy ezek a helyi közösségek testi és lelki biztonságot egyaránt nyújtottak tagjaiknak, mert egyértelmű, kiszámítható és magától értetődő volt az élet.

A hagyományos közösség az élet értelmezésének, jónak és rossznak, kíváncsúnak és elítélendőnek egységes rendszerét nyújtja tagjai számára. Ezek az alapértékek jelentik a közös tudás alapját, melyekhez a szájról szájra, generációról generációra átadott történetek, mesék, tanítások kapcsolódnak. Ezek az alapértékek jelennek meg a közösségi élet minden eseményében, legyen az esküvő, temetés, aratás, tollfosztás, fonó, kukoricahántás és más közösen végzett munkák vagy a közös szórakozás alkalmai. Ezekre az alapértékekre épülnek nemcsak a hagyományok, szokások, rítusok, hanem az elvárások, a normák is. Hogyan kell élni ahhoz, hogy „ne vegyen szájára a falu”. Nem volt ez egy írott szabálykönyv, amit az iskolában tanítottak: mindenki belenőtt és észrevétlen beletanult a

közös értékeken és normákon alapuló közös kultúrába, hiszen a közösségben élte az életét nemcsak akkor, amikor a társakkal közösen, hanem akkor is, amikor egyedül vagy családi körben dolgozott, szórakozott – létezett.

A közösség a megélhetést, az életben maradást is jelentette. Nemcsak a „társaság kedvéért” dolgoztak közösen az emberek, hanem mert például egy disznó gyors feldolgozása több ember együttes munkáját igényelte. Ma én segíték a ti disznótorotokon, jövő héten te jössz hozzánk. De közösen dolgozták fel a kendert is, amiből ruhát készítettek, a folyón a jeget is közösen törték fel, hogy a „közösségi hűtőbe”, a jégverembe szállítsák – ezeket egy család egyedül nem is tudta volna elvégezni. És nemcsak ezekben a közös munkákban volt együttműködés és nyilvánult meg a szolidaritás, hanem a nehéz élethelyzetekben is. Ha a gyermekágyas anyát, a gyászoló özvegyet kellett támogatni, ha betegség vagy csak az öregedés miatt szorult egy család segítségre.

Nehéz választ adni a kérdésre, hogy a „tyúk volt előbb, vagy a tojás” – az egymásrautaltság miatti kölcsönösségre épült a közösség, vagy nem is beszélhetünk közösségről kölcsönösség és szolidaritás nélkül. Az biztos, hogy ezek a hagyományos közösségek megteremtették az életfeltételeiket: a terepet és keretet a teljes emberi élethez és a közösség fennmaradásához.

A fent írt példa a hagyományos paraszti faluközösségről szólt, de nem csak falvakban voltak ilyen közösségek, és nem csak a régmúltban valósultak meg az itt leírtak. A kaláka például mint kölcsönösségi alapon közösen végzett munka a szocializmus idején is megszokott volt, a vidék sok háza épült kalákában.

Ha jobban belegondolunk, az alábbi funkciókat tudjuk azonosítani, amelyeket egy ilyen „hagyományos”, az „életfeltételeket biztosító” közösség betölt¹:

- szocializáció, vagyis az értékek és az ezeken alapuló normák, szokások, hagyományok, a kultúra átadása, s ezzel (az adott) közösséghez tartozás egyértelműsítése a közösség tagjai számára,
- gazdasági boldogulás: a közösség minden tagja a közösségen belül talál megélhetést, ezáltal is biztosítva a közösség egységét,
- társadalmi részvétel: a közösség lehetőséget ad, alkalmat teremt (és elvárja) a közösség életében való részvételt az élet minden területén, legyen szó a közös szórakozásról, a közös munkáról, a kultúra átadásáról, a közösségi elvárások betartatásáról, a közös ügyekről való gondolkodásról és döntésről,
- társadalmi kontroll: a közösség fenntartja alapértékeit és betartatja normáit, ezáltal is biztosítva a közösség fennmaradását,
- kölcsönös támogatás, szolidaritás: a közösség tagjai segítik egymást és együttműködnek az egyéni és a közösségi feladatok elvégzésében, helyzetek kezelésében, problémák megoldásában.

A hagyományos közösségek tehát létükből és működésükből fakadóan töltötték be a fenti funkciókat. A gazdasági és társadalmi rend fokozatos átalakulásával azonban ezek a közösségek meggyengültek, az egyre növekvő nagyvárosokban pedig ebben a teljességükben ki sem alakultak. Az embereknek ugyan volt lakóhelye, de nem volt többé megtartó közössége.

A modern élet természetes velejárója szolgáltatások sokszínű tömege. A hagyományos falusi közösségekben is voltak olyanok, akik vagy a közösségen belül, vagy kívülről jöve nyújtottak szolgáltatást, ilyen volt a tanító, a kis vegyeskereskedést üzemeltető boltos, a kocsmáros, az állatokkal kereskedő kupec, vagy a drótos, aki faluról falura járva drótozta meg az elrepedt cserépedényeket – de hát ma már egész más életet élünk. Nem vagyunk már önállatók: nem magunk termeljük és állítjuk elő, hanem a számos üzlet valamelyikében – vagy interneten keresztül – szerezzük be az élelmiszert, a ruhát és mindazt, ami korábban nem is létezett, a hűtőszekrénytől a mobiltelefonig. Más az életmód, más a környezet, mások az igények. Az üzletek, a webáruházak, a házhoz szállító cégek, az éttermek és az utcai kifőzdék, a szállodák és a turistaszállók, a légitársaságok, a taxi és a távolsági busz mind szol-

¹ R.L. Warren alapján. Ld. Vercseg Ilona (2018): *Közösségelmélet* (Közösségfejlesztők Egyesülete, Bp.)

gáztatást nyújtanak nekünk. A világ megváltozásának másik oldala, hogy magunkra maradtunk.

• És mindaz, ami korábban a közösség életének természetes része volt: a közösségi együttlétek, a közös művelődés és szórakozás, a közösség tagjairól való gondoskodás a születéstől a halálig – ma már szolgáltatásként létezik, szolgáltatásként vehető igénybe, például mint közművelődési, oktatási, egészségügyi, szociális ellátás.

Alapvetően minden szolgáltatás egy igényre épül. Az egyéni és közösségi igények kielégítése történhet piaci alapon, ahol a fogyasztó megfizeti az általa igénybevett szolgáltatás piaci árát, és történhet nem piaci alapon, ahol a szolgáltatás árát nem közvetlenül a fogyasztó fizeti meg.

- Piaci alapú szolgáltatást jellemzően gazdasági társaságok nyújtanak.
- A nem piaci alapú szolgáltatások alapja lehet, hogy az állam (alaptörvény) elismer alapvető emberi jogokat (például a művelődéshez vagy a testi egészséghez), és az ebből fakadó igények kielégítésére nem piaci alapú szolgáltatásokat szervez (például közművelődési, oktatási, egészségügyi szolgáltatásokat). Az állam által támogatott szolgáltatásokat (alap- és szakszolgáltatások) törvények tartalmazzák és szabályozzák, meghatározva a szolgáltatásokat nyújtó intézményrendszert is.
- Nem piaci alapon szolgáltatathatnak az állammal együttműködve vagy attól függetlenül egyházak és civil szervezetek is.

A közösségi alapú szolgáltatás nem attól lesz közösségi, hogy piaci vagy nem piaci alapon nyújtják, attól sem, hogy egyház vagy civil szervezet nyújtja.

A szolgáltatások esetén alapvető jelentőségű

- a szükséglet, illetve igény, amelyet a szolgáltatás kielégít, beleértve azt is, ahogyan ezeket a szükségleteket azonosították, az igényeket felmérték,
- a szolgáltató és a szolgáltatás igazodása a szolgáltatást igénybe vevőkhöz és a szolgáltatási környezethez,
- a szolgáltató és a szolgáltatást igénybe vevő közti viszony.

A szolgáltatás közösségi jellegét ezen tényezők határozzák meg.

A hagyományos közösségeket és a modern társadalmat összehasonlítva ki szokták emelni, hogy a modern társadalom felszabadította az egyént, mert teret adott az autonóm, független emberi létnek. (Az egyén maga

dönthet arról, hogy kíván-e egyáltalán bármely közösséghez tartozni.) A közösségi alapú szolgáltatás nem egy „anakronisztikus jelenség”, hanem nagyon is modern: a mai világba hozza vissza a közösség erőforrásainak feltárását, aktívvá tételeit és építő használatát egy autonóm emberekből álló helyi közösségben.

- A közösségi alapú szolgáltatás az igények és szükségletek kielégítésének az a módja, amely a helyi közösségbe ágyazottan működik, vagyis helyben van; személyes, illetve helyi közösségi szükségletekre és erőforrásokra épít; a helyi lakosokkal egyenrangú, partneri viszonyban működik; belső erőforrásokat mozgósít; más szolgáltatásokkal, illetve a helyi közösség más szereplőivel partnerségben dolgozik.

TANMESE SZÜKSÉGLETEKRŐL ÉS ERŐFORRÁSOKRÓL

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy asszony. Figyelmes és jó szakács volt, mindig azt és úgy főzte, amit a családja szeretett. A vasárnapi ebédhez ezért általában tyúkhúslevest főzött, cérnametéllel. Ha a rokonok vagy barátok is csatlakoztak az ebédhez, hogy mindenkinek a kedvében járjon, csigatészta és macesszgombócot is készített, a vegetáriánusoknak zöldséglevest. Híre ment az asszony tudományának, követség érkezett hozzá a szomszéd településről, s kérték, legyen a búcsú főzőasszonya. Amilyen ügyes, biztosan meg tudja oldani, hogy abból a kevés pénzből, amit a falu erre szánni tud, jóllakassa az embereket. A felkérés megtisztelő volt, nem lehetett rá nemet mondani.

Elgondolkodott az asszony, mitévő legyen. Egyetlen ételt tud elkészíteni ennyi embernek egymaga, s hát azt sem egyszerű kitalálni, mi az, amit kevés pénzből meg lehet főzni, és szeretni is fogják. Meg is kérdezte a követség tagjait, akik készséggel ajándékozták meg a népszerű „Olcsó és kedvelt búcsúételek” szakácskönyvvel. Lapozgatta az asszony a szakácskönyvet, de sehogy sem fért a fejébe, hogy lehet egy falunyi, sokféle embernek egyféle étellel a kedvére tenni. Kisfia nem értette, anyukája miért olyan gondterhelt, amikor egyszerű a megoldás: „Hát kérdezd meg őket!”

S akkor az asszony letette a receptgyűjteményt, útra kelt, és sorra járta a szomszéd település családait. Az idősebbek arról meséltek, hogy a régi ünnepeken egy helyi specialitást főztek, s megosztották az asszonnyal a receptet. Lehetetlen vállalkozásnak tűnt, mert túl sok előkészítő munkát igényelt, és a hozzávalói is régiiek, ma már különlegességnek számítanak, ezért drágák és nehezen beszerezhetőek. Járta tovább a házakat, kérdezett, mesélt, beszélgetett. A régi recept sokakat fellelkesített, s vállalták, hogy segítenek az előkészítésben. Mások kíséreltek vele a konyhakertbe, hogy megmutassák, tudnak ők vinni azokból a különleges hozzávalókból. A kismamák aggódtak, hogy ez az ízvilág a kicsiknek nem ízlene, ezért felajánlották, hogy összefognak, s készítenek egy gyerekeknek való ebédet is, amiből persze más is ehet – „mindenmentesen”, hogy egyetlen speciális diétán lévő falubeli se éhezzen.

A fiatalok kiakadtak rajta, hogy a falu búcsúebédre ad pénzt, amikor mióta kérik a sportpálya felújítását. Kitalálták, hogy ha már így adódott, ők süteményeket sütnék az ebédhez, amit a sportpálya felújítására kért adományért árulnak majd. Így történt, hogy a búcsún mindenki kedvenc ételével lakhatott jól, s az összeadott hozzávalók miatt még az a kevés, ebédre szánt pénz is soknak bizonyult.

„személyes szükségletek alapján”

A **személyes szükségletek** az emberi szükségletek sokféleségét, az ember teljességét és minden egyes egyén fontosságát jelentik.

Minden ember egyformán fontos, a tanmesei ebédből szeretnénk jóllakadni azt is, aki nem szereti a különleges ételeket, aki nem eszik húst, aki gluténérzékeny, aki egészségi állapota miatt a közös étkezésre nem tud eljönni.

Ha sok embernek kell egyszerre korlátozott kapacitással szolgáltatást nyújtani, ésszerű, hogy kialakítsunk egy rendszert, amely a szabályozás által hatékonyan tudja kielégíteni az igényeket és szükségleteket. Mivel az alapszükségletek elég pontosan leírhatók az evéstől, az otthontól az egészségen át a biztonságig, ez a rendszer logikusan felépíthető: a szükséges személyi és tárgyi feltételektől kezdve a tevékenységek meghatározásáig. Ebben a rendszerben azonban az „átlagostól eltérő” igények és szükségletek nem vagy csak a rendszer állandó újraszabályozásával járó pluszmunka árán lesznek kielégíthetők, ez pedig kölcsönös elégedetlenséget szül. A szakemberek sokszor tehetetlennek, eszköztelennek érzik magukat, és munkaidejüket részben alternatív megoldások keresésére fordítják. Ők a legnagyobb tudói

annak, hogy ha megismerjük az egyéni élethelyzeteket és meglátjuk a problémákat, **a szükségletek sokfélesége miatt nem (sem) lehet más választásunk, mint a személyes szükségleteken alapuló, személyközpontú szolgáltatást nyújtanunk.**

A piaci alapon nyújtott szolgáltatásoknál csak az számít, az igényhez pénz is társul-e. A nem piaci alapú szolgáltatásoknál, amelyek árát sokszor az állam fizeti meg, időről időre felmerül, hogy mely egyéni szükségletek tekinthetők „jogosnak”, mely szükségleteket „ismerünk el” „alapvető” szükségletként. A közösségi alapú szolgáltatás más megközelítésből vizsgálja a szükséglet kérdését: **az embert a maga teljességében tekinti.** A közösségi alapú szolgáltatásban – ezt újra és újra hangsúlyozzuk – a helyi lakosok önmagukért és a közösségért felelősséget vállaló és cselekvő emberként vesznek részt. E képesség csírája ugyan minden emberben benne van, de kiteljesítéséhez tanulásra van szükség. (Egy jól működő közösségben a szocializáció során, „magától” zajlik a tanulási folyamat.) Ezért **a közösségi alapú szolgáltatás szükségletként ismeri el azt a képességet is, amely az ebben az értelemben vett felnőtt lét (a felelősséget vállaló és cselekvő ember) alapja.**

„személyes erőforrásokra épít”

A másik oldalon ehhez kapcsolódik, hogy a cselekvő egyén erőforrásként is megjelenik a szolgáltatásban – mint a tanmese falujának lakói, akik végül a szakáccsal közösen készítik el az ebédet, a maguk által megtermelt alapanyagokból. Mert erőforrás nem csak a pénz lehet. És nem is csak az egyén rendelkezésére álló tárgyak vagy más dolgok, melyek megléte sokszor jelent anyagi megtakarítást. Erőforrásként jelenik meg például mindenfajta képesség, tudás, tapasztalat, legyen az egy recept ismerete, kertművelési, főzési gyakorlat vagy az együttműködés képessége. De az egyén erőforrása az ideje is, amelyet egy tevékenységre áldoz, a felelősség, amellyel a tevékenységben részt vesz. A kapcsolatok is erőforrást képeznek, mert a rokonok, barátok, kollégák, ismerősök mind újabb forrásai anyagi és azon túli erőforrásoknak: a tudásnak, képességnek, tapasztalatnak, időnek és szándéknak, felelősségnek – és további kapcsolatoknak. **Az emberek sokszor értéktelennek érzik magukat, mert nincsenek tudatában annak, mennyi erőforrással rendelkeznek. Az egyéni erőforrások tudatosítása, mozgósítása és elismerése fontos feladata a közösségi alapú szolgáltatásnak.**

„egyenrangú, partneri viszonyban működik”

A szolgáltatások, ellátások két főszereplője a szolgáltatást nyújtó szakember (egy intézmény képviselőjében) és a szolgáltatást igénybe vevő helyi lakos. Ellátó és ellátott, szakértő és laikus viszonyában egyértelműnek tűnik, hogy az ellátó szakember szava ér többet, ő az, aki dönt, aki cselekszik, hiszen nála van a tudás és az intézményi felhatalmazás. Ez általában egy egyenlőtlen helyzetet eredményez, amelyet mindkét fél természetesnek tekint. Közösségi alapú szolgáltatás esetén a szolgáltató nem „sajátítja ki” a felelősséget, a döntést és a cselekvést – mindez megoszlik a két fél között. Ahogy a szakember a szaktudással, úgy a laikus a saját életének és akaratának ismeretével rendelkezik, és megfelelő információk birtokában, autonóm felnőtt emberként képes döntést hozni és cselekedni. Ez persze nem megy azonnal és magától – a közösségi alapú szolgáltatáshoz hozzátartozik az a tanulási folyamat, amelyben a szakember a képessé tevést, a laikus a „felnöttséget” megtanulja annak érdekében, hogy **a szolgáltatásban egyenrangú partnerként működjének együtt.** A szükségletek felől közelítve: a szakember elismeri a „felnöttség” képességét a szolgáltatást igénybe vevő szükségletként, és a szolgáltatás során arra törekszik, hogy ezt kielégítse – ezt nevezzük képessé tételnek. A képessé tétel

a szakember részéről egyfajta befektetésként is felfogható, mely azzal térül meg, hogy megoszlik a felelősség, és új erőforrások vonhatók be. Később látni fogjuk, hogy ez a partnerség és a képessé tevés nemcsak az egyéni kapcsolatokban, hanem a közösség viszonylatában is működik: a szakember nemcsak az egyes emberek bevonását és felelős helyzetbe hozását, hanem a közösség bevonását is megtanulja, a közösségi megoldások keresése és alkalmazása szakmai eszközkészletének természetes részévé válik.

„helyi közösségi szükségletek alapján”

A jól működő helyi közösség a közösség tagjai számára azt a keretet és terepet jelenti, ahol életüket fizikai és lelki biztonságban élhetik. Egy helyi közösség akkor működik jól, ha a – korábban ismertetett – funkcióit (szocializáció, gazdasági boldogulás, társadalmi részvétel, társadalmi kontroll, kölcsönös támogatás) betölti. Ezen funkciók azt is biztosítják, hogy a közösség jó működése fennmaradjon. Ahogy láttuk, a szolgáltatások bevezetésének és elterjedésének többek között az az oka, hogy a helyi közösségek nem tudták és nem tudják maradéktalanul betölteni ezeket a funkciókat, diszfunkcionálisan működnek. **A szolgáltatások tehát a közösségek diszfunkcionális működéséből fakadó szükségletek kielégítésére jöttek létre.**

A szocializáció funkcióját tölti be például a művelődési ház, amely teret és lehetőséget ad a találkozásra, közösségi együttlétre, vagy a helytörténetet, a helyi természeti és kulturális értékeket is bemutató és feldolgozó helyi tantervet tanító iskola. Szolgáltatásként jelenik meg a közösségi tér biztosítása, a rendezvények szervezése, a művelődő közösségek munkájának szervezése, a szükséges feltételek biztosítása, az oktatási tevékenység.

A gazdasági boldogulás többek között a helyi munkalehetőséget jelenti, de emellett olyan szolgáltatásoknak is fontos szerepe van, mint a lakhatás biztosítása például szociális bérlakások formájában, a szakmai képzés, mentorálás, az információkövetítés, a tanácsadás. A gazdasági boldoguláshoz tartozik ezen túl a helyben fogyasztás lehetősége is, ez is különböző szolgáltatásokhoz kapcsolódik.

A közösségi alapú szolgáltatás fontos fókusza a helyi közösség erősítése, a közösségi szükségletek kielégítése, de ez nem jelenti azt, hogy ezekben a szolgáltatásokban az egyéni szükségletek veszítenének jelentőségükből. Ráadásul az egyéni és a közösségi szükségletek nem függetlenek egymástól, a közösségi szükségletek kielégítése – a közösségi erőforrások bevonásával – az egyéni szükségletek kielégítését is támogatja.

„helyi közösségi erőforrásokra épít”

A szükségletek mellett a közösség számos erőforrással is rendelkezik. Ahogy az egyéni, úgy a közösségi erőforrások is igen sokfélék. Erőforrásként jelennek meg olyan adottságok is, mint a **természeti környezet** (a földrajzi elhelyezkedés, a természeti kincsek és nyersanyagok, az időjárás, a víz, a talaj, a levegő, az élővilág) vagy az **infrastruktúra** (az utak, terek, a közművek, a különböző épületek a lakóházaktól a gyárakon át a középületekig, közösségi terekig, a kommunikációtechnológia – és a szolgáltatások). A **kultúra** (az értékek, normák, szokások, hagyományok, a közös tudás) mint a közösség alapja és összetartója, a helyi identitás szintén fontos erőforrás. És erőforrást jelentenek **a helyi közösség tagjai**, a jó egészségi állapotuk, fizikai erejük, motiváltságuk, vállalkozókedvük, képzettségük, tudásuk és képességeik. A helyi közösségben lévő **kapcsolatok** a lakosok között, a közösségeken, szervezeteken, az intézményeken belül és ezek között, vagy e szereplőknek a helyi közösségen kívüli kapcsolatai.

„partnerségben dolgozik”

A településen dolgozó (sokszor ott is lakó) szakembereket külön is kiemeljük: A helyi közösség erőforrását jelentik a tág értelemben vett szakemberek, bármely szektorban, bármely formában, bármely szakterületen tevékenykednek (pl. az állami intézményben dolgozó szociális szakember, a lelkész, a helyi egyesület önkéntes vezetője), akik a helyi közösség tagjaiért, csoportjaiért tesznek, dolgoznak. Nemcsak tudásuk és elkötelezettségük, kapcsolataik is erőforrást jelentenek, a közösségi alapú szolgáltatás fontos összetevőjét: **a benne dolgozó szakemberek a máshol dolgozó szakemberekkel együttműködnek.**

„belső erőforrásokat mozgósít”

Az erőforrás önmagában csak lehetőséget jelent. „Erővé”, tőkévé csak akkor válik, ha tudatosan használják. Ha felismerik benne az értéket, az erőforrást, és energiát fektetnek bele, hogy hasznosuljon. A régi recepteket és praktikákat ismerő idős emberek tudása, a kiskertek különleges zöldegei, a főzni tudás, az előkészítésre szánt idő, a mások meggyőzésének, a szervezésnek, a motiválásnak a képessége a falunapi közös főzéssel válik a közösségi tőke² részévé.

² C.B. és J.L. Flora alapján. Ld. L.J. Beaulieu (2014): *Community Vitality & Sustainability*. The Community Capitals Framework.

A közösségi alapú szolgáltatások az egyéni erőforrások mellett a közösségi erőforrásokra építenek, ezek feltárása és mobilizálása is a közösségi alapú szolgáltatás feladata, eredménye pedig a közösségi tőke épülése.

„a helyi közösségbe ágyazottan”

A közösségi alapú szolgáltatás egy településen, egy településrészen, esetleg több településen nyújtott szolgáltatás. Ha több településre is kiterjed, akkor is minden településen szükséges a beágyazottsága és az elérhetősége, hozzáférhetősége. **A közösségi alapú szolgáltatás ugyanis a helyi közösség működésének része.** (A helyi közösség egy település(rész) minden lakosát és más szereplőjét magában foglalja – függetlenül attól, hogy a szolgáltatást igénybe veszik vagy sem.) A közösségi alapú szolgáltatás bevezetését a helyi közösség hiányosságai miatti szükséglet indokolja – és működésével a helyi közösség válik egyre inkább képessé arra, hogy alapvető közösségi funkcióit betöltse.

A KÖZÖSSÉGI ALAPÚ SZOLGÁLTATÁS BEVEZETÉSÉNEK LÉPÉSEI

Az előző fejezetben bemutatottuk azt a történeti ívet, amelyben a helyi közösségek szerepét részben átveszik a szolgáltatások, s a közösségi alapú szolgáltatás jellemzőinek, kritériumainak meghatározásával eljutottunk a következtetésig: a közösségi alapú szolgáltatás úgy nyújt szolgáltatást, hogy mindeközben és mindezzel a helyi közösséget erősíti. Ebben a fejezetben lépésről lépésre haladva mutatjuk meg az utat, amin járva a településen közösségi alapú szolgáltatás indulhat. Előre eláruljuk: nemcsak a szolgáltatás működése, hanem annak bevezetése is a közösséget erősítő, közösségfejlesztő folyamat része.

A kiindulási helyzet többféle lehet, egy településre három különböző úton érkezhetsz közösségi alapú szolgáltatásig.

- A település(rész) közösségi működésképtelenségét, diszfunkcionalitását kívülről próbálja meg egy külső szereplő közösségi alapú szolgáltatás bevezetésével orvosolni.
- Egy meglévő, nem közösségi alapon működő szolgáltatás alakul át.
- A közösség, illetve annak egy aktív csoportja kezdeményezi közösségi alapú szolgáltatás indítását.

Bárhonnan is érkezzen azonban a kezdeményezés, ahhoz, hogy ne csak szavakban, hanem a valóságban is közösségi alapú szolgáltatás jöjjön létre, ugyanazt az utat kell végigjárni.

➡ Nagyecsedén a Szatmári Kistérségi Szociális Alapszolgáltatási Központ végzi a család- és gyermekjóléti tevékenységet, többek között a település legnagyobb (1.500 lakosú), nyugati szegregátumában. A telepen közösségi házat építettek, melyet az in-

tézmény settlement-házként működtet. A settlement-ház közösségi tér, amely – szociális és más – szolgáltatásokat is nyújt, például mosási és fürdési lehetőséget, információközvetítést, oktatást. A ház lehetővé tette a szakemberek folyamatos jelenlétét, a problémamegoldáson túli kapcsolódását a helyi lakosokhoz. A jelenléttel a helyi szükségletek és igények is jobban láthatóvá váltak a szakemberek számára, akik ezekre rugalmasan tudtak reagálni. Kiderült például, hogy a munkaadók sokszor egy teszt sikeres megírásához kötik az alkalmazást, a teszt megírása viszont a telepieknek nehézséget okozott. Ezért az olvasás, írás, számolás kompetenciákat fejlesztő programot indítottak. Többek között az ezeken a képzéseken részt vevő kisgyerekes anyukák számára is szükségessé vált a gyerekefelügyelet, amelyet megfelelő végzettségű telepi asszonyok dajkaként alkalmazásával oldott meg a ház.

1. lépés: A szándék megszületése

Lehet róla olvasni, beszélgetni, gondolkodni, de a folyamat elindulásához meg kell születessen a szándék, hogy **a településen közösségi alapú szolgáltatást indítunk**.

Kell valaki, aki ezt akarja, egy szikra, amely vagy kialszik, vagy lángra lobbantja maga körül a világot. A szándék érkezhetsz kívülről (például egy jogszabályi előírás formájában) vagy érkezhetsz a közösségen belülről. A szándék érkezhetsz felülről (például a polgármestertől), érkezhetsz alulról egy helyi lakostól (aki egyébként szakember is lehet) – vagy érkezhetsz a szolgáltatást nyújtó intézményt vezető vagy ott dolgozó szakembertől.

2. lépés: A munkatársak elköteleződése

Közösségi alapú szolgáltatás nem létezik közösség, a helyi közösség bevonása nélkül, de ehhez az is szükséges, hogy legyen, aki ezt a lépést megtegye. **A közösségi alapú szolgáltatás bevezetésében (és működtetésében) meghatározó a szakemberek szerepe.** A szolgáltatás kapcsán beszélünk szakemberekről, de pontosabb lenne szolgáltatókról beszélnünk, mert egy közösségi alapú szolgáltatás munkatársai nem feltétlenül a szolgáltatási tevékenységben megkívánt (például szociális munkás) végzettséggel rendelkező szakemberek, sőt, közösségi kezdeményezésként induló és megvalósuló szolgáltatások esetén az is előfordulhat, hogy a vezető eredetileg nem szakember – a folyamat részeként válik azzá. Szakemberekről beszélünk, többes

számban, mert még az sem elég, hogy a vezető nyitott és elszánt, ha a munkatársak nem azok. Bárhonnan is érkezik a szándék, mindenképpen **szükség van egy „magra”, a cselekvők körére, akik a folyamatot elindítják**. Bárki is a kezdeményező, társakat kell találjon maga mellé, akik hasonlóan elkötelezettek, tanulásra nyitottak, cselekvésre készek.

➡ Tomor, Lak, Szakácsi a Cserehát hátrányos helyzetű kistelepülései, melyeken jelentős cigány közösség él. Az itt végzett közösségi munkában (melyet egy helyi cigány fiatal vezet) a gyerekek mindig a fókuszban voltak. Egyik ifjúsági programjukban fejlesztették ki a módszert (egyfajta tutori rendszert), amit később a Tanodában is alkalmaztak: a Tanodában nem tanárok tanítottak. A tanárok a középiskolás fiatalokat készítették fel arra, hogy a felsős diákokkal foglalkozzanak – a felsős diákok pedig az alsósokkal foglalkoztak. A Tanoda célja a tanulás, s ezen keresztül az egyéni boldogulás támogatása volt, amelyben a cigány fiatalok nemcsak tanulóként, hanem egyfajta tanodai munkatársként, segítőként is részt vettek.

A közösségi alapú szolgáltatás nem „hagyományos” szolgáltatás. Egyfajta paradigmaváltást, más nézőpontot, más hozzáállást kíván meg a szakembertől, amit – ahogy a következő lépésekből kiderül – meg kell majd tanulnia. Egyelőre azonban a nyitottság a fontos, **nyitottság a változásra, változtatásra**. Ha kívülről vagy felülről érkezik a közösségi alapú szolgáltatás bevezetésének szándéka egy intézmény szakemberei felé elvárásként, és ők maguk erre nem nyitottak, akkor a közösségi alapú szolgáltatás nem tud létrejönni.

➡ A fogyatékossgal élő emberek támogatott lakhatása egy kormányzati stratégia része, amelyben jogszabály írja elő a nagy létszámú ápoló-gondozó otthonok és más intézmények kiváltását és a közösségi alapú szolgáltatásra átállást. Ha azonban az intézményi szakemberekben nem születik meg a szándék arra, hogy a megszokott gyakorlatot másfajta működésmóddal váltsák fel, akkor a folyamatot mint nagy intézményből kis intézményekbe költözést értelmezik, és nem valósul meg a fogyatékossgal élő embereknek nyújtott szolgáltatás lakókörnyezetbe integrálása és önálló életvitelük támogatása a helyi közösségben, amely a közösségi alapú szolgáltatás alapját jelentené.

3. lépés: A cselekvők köre felkészül a cselekvésre

A folyamatos tanulás az élet minden területén fontos, a közösségi alapú szolgáltatásnak is része. Van azonban a bevezetés folyamatában egy időszakasz, **ahol a cselekvők tanulása a fő tevékenység**: a közösség elé lépést előzi meg ez a felkészülési szakasz.

A szolgáltatási tevékenységre is készülni kell, de az emberek megszólítása, aktivizálása, bevonása is szakmai tudást igénylő tevékenység, amelyet meg lehet, és ebben az esetben meg kell tanulni.

Kiadványunk keretei nem teszik lehetővé, hogy a megszólítás, aktivizálás, bevonás, a közös feltárás és közösségi tervezés elméleti hátterét és lehetséges módszereit részletesen ismertesük. A témában való elmélyüléshez a kiadvány végén gyűjtöttük össze irodalmi, képzési és más ajánlatainkat.

4. lépés: A közösség bevonása – feltárás és tervezés

„Hát kérdezd meg őket!” – szól a tanmesei tanács. Ki tudná jobban a helyi közösség örömeit, értékeit, problémáit, igényeit, mint maguk a helyi lakosok? Szólítsuk meg őket, tegyük fel nekik a kérdéseket, beszélgessünk kisebb és nagyobb csoportokban, hasonló és különböző

emberekkel. A cselekvők köre nyilván jól ismeri a helyi közösség helyzetét – nem véletlenül kezdeményezte a közösségi alapú szolgáltatást. A településről átfogó képet azonban a helyi lakosok megélései, érzései, gondolatai, véleménye nélkül nem lehet kapni. De a lakosok megkérdezése nem „közvéleménykutatás”, amely csupán az információszerzést szolgálja. A megkérdezés sosem csak egyéni és egyirányú kommunikációt jelent. Az információkat sem tartjuk meg magunknak, a tudást mindig közössé tesszük. Ez a **közös tudás és az ebből induló beszélgetés, közös gondolkodás** (mely a közös tudást tovább bővíti) a közösség erőforrásává s a szolgáltatás alapkövévé válik.

A nemzetközi és hazai gyakorlatban egyre inkább terjed az érték alapú feltárás és fejlesztés³, mely a hiányosságok és problémák helyett az értékeket és erőforrásokat helyezi a középpontba. A problémák így is előkerülnek, de máshogy kereteződnek. **A település közös megismerése, közte az értékek és erőforrások feltárása a jövő, ez esetben a szolgáltatás tervezének kiindulási alapja**. S ahogy a feltárást is a közösséggel együtt végeztük, úgy a tervezés is közös.

Alapvetésünk, hogy a közös(ségi) tervezésben is mindenkinek fontos szerepe van. A szakember hozza

a szaktudását (amelynek egyre inkább részévé válik az érintettek bevonásának képessége is), az érintett helyi lakos – tapasztalati szakértőként – hozza a mindennapi tudását, és mindenki hozza a többi erőforrását is. A „helyi lakos” egyébként is igen színes kategória, az egy településen élők különböző foglalkozású (és így különböző szaktudású), különböző élettörténetűkből és élethelyzetűkből adódó különböző tapasztalatokkal, részben különböző kapcsolatokkal és kapcsolódásokkal rendelkező emberek. És nem állhatunk meg az egyéneknél, hiszen a településen különböző csoportok, közösségek is működnek, különböző intézmények szolgáltatnak. Megannyi tudás és megannyi erőforrás, melyből építkezni lehet.

Különböző módszerek vannak a helyi lakosok bevonására, ezek között olyanok is, amelyek online felületen működnek, vagy a lakossággal csak közvetetten, a lakossági csoportok képviselőin keresztül beszélgetnek. A közösségi alapú szolgáltatások bevezetésénél fontos törekvés, hogy legyenek személyes beszélgetések, és a lehető legtöbb embert megszólítsuk. A teljes folyamatban a teljes lakosság nem tud részt venni, de a feltárás és a tervezés során fontos, hogy – a település más szereplői mellett – a lakosság minden csoportja képviseltesse magát. Ezért azt is fontos átgondolni, hogy a lakosság mely

³ M. Emery, S. Fey, C. Flora (2006): *Using Community Capitals to Develop Assets for Positive Community Change* (CD Practice: 13)

csoportjait tudjuk azonosítani (pl. kisgyerekes anyák, egy-egy településrész lakosai, újonnan beköltözők, más településen tanuló fiatalok).

A lakosság megszólítása és a közös munka jóval többet jelent az információk begyűjtésénél: a cselekvővé télt szolgálja. Azok a lakosok, akik részt vesznek ezekben a beszélgetésekben, a tervezésben, megélik, hogy mások kíváncsiak a véleményükre, hogy számít a szavuk, hogy alakítani tudják a dolgokat. Idővel elköteleződnek a szolgáltatás iránt: kezdik magukénak érezni, azzal a felelősséggel együtt, amely a lehető legjobb szolgáltatás kialakításával és működtetésével jár.

5. lépés: A szolgáltatás szakmai és gazdasági megtervezése

A közösségi alapú szolgáltatás bevezetésének ismertetésekor azt emeltük ki és írtuk le részletesebben, ami közösségivé teszi a szolgáltatást. Így itt csak megemlítjük, hogy a tervezésnek természetesen része az adott tevékenység(ek)hez kapcsolódó jogszabályi és szakmai előírásoknak megfelelő működés előkészítése, és a pénzügyi tervezés is.

6. lépés: Szolgáltatás

A megtervezett stratégia és cselekvési terv mentén haladva elindul a közösségi alapú szolgáltatás. Álljunk meg, és ünnepeljük meg mindazokat, akikkel és akikért ezt létrehoztuk. Aztán kezdődjenek a hétköznapiak, melyek során kialakul a működés, a tevékenységek rendje, az együttműködések rendszere. Folyamatosan figyelni kell arra, hogy a közösségi alapú szolgáltatás közösségi alapú maradjon: a mindennapi működésbe be kell építeni, illetve tervezni kell az ezt célzó reflexiót. **A közösségi alapú szolgáltatás maga is egy folyamat.** Mintha a társasjáték cél mezőjében az lenne a felirat: „Lépjen a start mezőre”. A helyi közösség bevonása, a helyi lakosok és a munkatársak elkötelezettségének elérése, a tanulás nem az előkészítés egyszeri, hanem a működés folyamatos tevékenysége.

BEFEKTETÉS, AMI HASZNOT HOZ

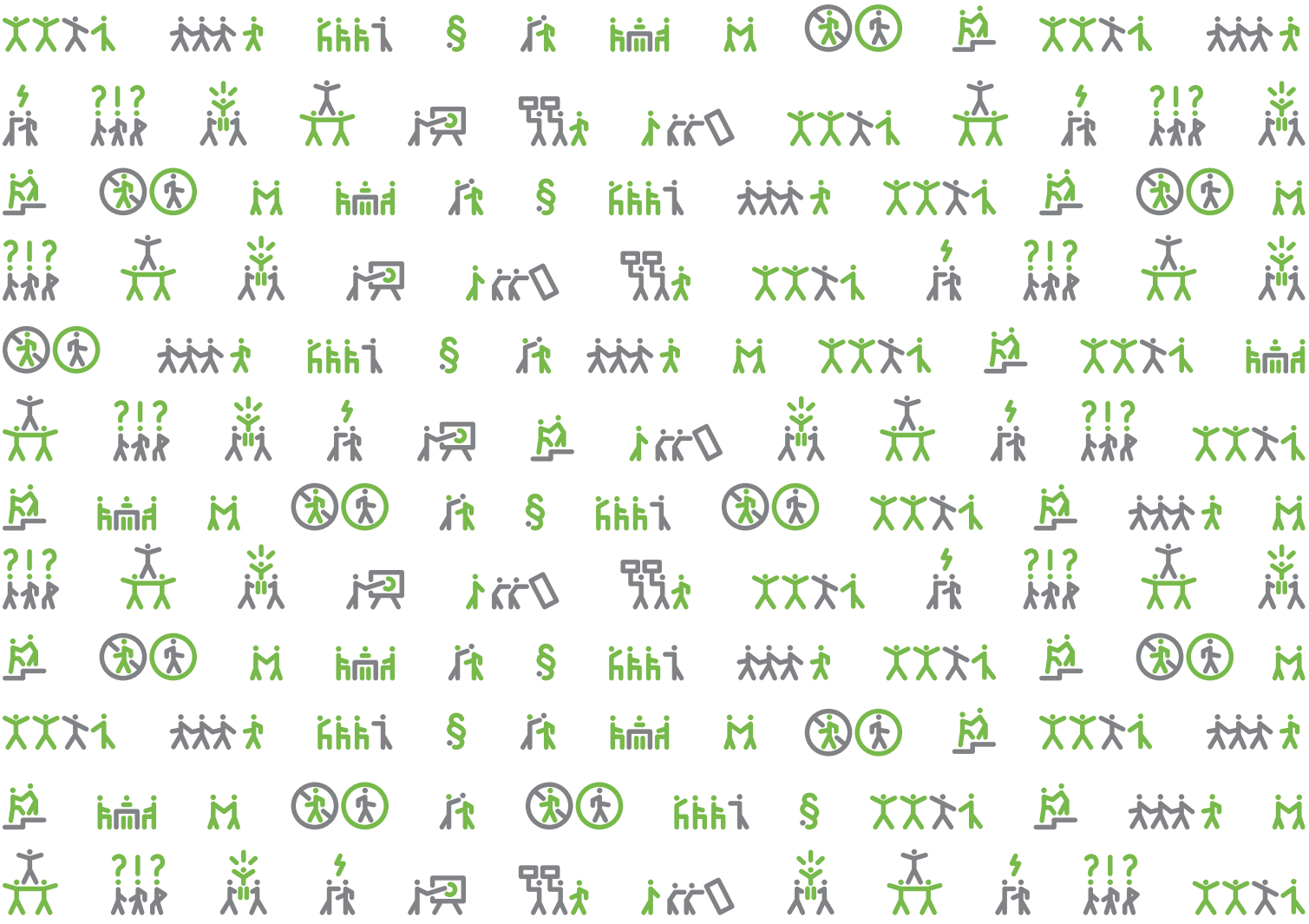
Az előző fejezet után egyértelműen kijelenthetjük, hogy a közösségi alapú szolgáltatás bevezetése a nyitottságon kívül sok időt és munkát igényel a benne részt vevő szakemberektől. Fontos azonban látni, hogy már a bevezetés folyamata is új erőforrásokat mobilizál, s ez nem változik akkor sem, amikor elindul a szolgáltatás. Kisebb a szolgáltatást nyújtó szakembereken lévő „nyomás”, mert nem maradnak egyedül a feladataikkal. Bizonyos értelemben a szolgáltatók köre kibővül a helyi lakosokkal (köztük a szolgáltatás igénybevevőivel) és a helyi közösség más szereplőivel, többek között más szolgáltatókkal. Ez nemcsak új erőforrások bevonását, hanem közös felelősségvállalást is jelent. **Mindez a kapacitások bővüléséhez vezet.**

A közösségi alapú szolgáltatás ennek az együttműködésnek és beágyazódásnak köszönhetően **gyorsabban és rugalmasabban tud reagálni a helyi szükségletekre és igényekre**, ezáltal működése eredményesebb. Ez az eredményesség a szolgáltatást igénybe vevők elégedettségét is növeli.

A közösségi alapú szolgáltatásban megszűnik a szolgáltatás „külső” jellege, a szolgáltatást igénybe vevők kívülállósága. A helyi közösségbe épülésével **a szolgáltatás létjogosultsága egyértelműbbé válik, legitimációja nő.**

A közösségi alapú szolgáltatás bevezetésének folyamatában a helyi lakosok részei lesznek az információáramlásnak, bátorítást, felhatalmazást kapnak gondolataik, véleményük megfogalmazására, partnerként vesznek részt a tervezésben – cselekvővé válnak. Egyre inkább megtörik az a minta, amelyben a lakosok csak „megrendelőként” vannak jelen, és ez életük más területére is kihat. Megváltoztathatja a helyi közösségben betöltött szerepüket, viszonyukat más szolgáltatásokhoz, az önkormányzathoz. Nemcsak várnak és elvárnak, hanem tesznek is érte.

A közösségi alapú szolgáltatás ily módon a teljes helyi közösségre és közvetve a társadalomra is hat, hiszen a demokráciát a **felelősséget vállaló és cselekvő, aktív állampolgárok** működtetik.

A KÖZÖSSÉG- FEJLESZTŐK EGYESÜLETE AJÁNLATA

Közösségi alapú szolgáltatást nem lehet „megrendelni”. Lényegéhez tartozik, hogy bevezetésében a – leendő – munkatársak aktívan részt vegyenek. Ez azonban új ismereteket és képességeket kíván, e fejezetben ennek megszerzéséhez teszünk ajánlatot.

A Közösségfejlesztők Egyesülete (KÖFE) évek óta támogatója közösségi alapú szolgáltatások bevezetésének, illetve a meglévő szolgáltatások közösségi átalakításának. Közösségi alapú szolgáltatások nagyvárosban (egy adott városrészben) és kis faluban egyaránt működhetnek, az egyesület mégis jellemzően kistelepüléseken dolgozott e cél érdekében, ahol a helyi lakosok nehezen férnek hozzá a szolgáltatásokhoz. A 2011. és 2014. között működő Mélyszegénység program (Közösségi felzárkóztatás a mélyszegénységben élők integrációjáért – TÁMOP 5.1.3) célja az volt, hogy mérsékelje a szegénység mélyülését, újratermelődését és területi terjedését a szociális, a település- és vidékfejlesztési, valamint a közösségfejlesztési munkára építve. A helyi projektek szakmai támogatására a program e szakterületek képviselőiből álló konzorcium működését is finanszírozta. A négy szervezetet tömörítő konzorciumban a közösségfejlesztést, a közösségi megközelítést a KÖFE képviselte, ezzel a szemlélettel és módszertannal támogatva a települések mélyszegénység elleni küzdelmében

közösségi alapú szolgáltatások létrejöttét. Az egyesület 2013. és 2016. között az NCTA által támogatott Községi szolgáltatás – közösségi működtetés kistélepküléseken programban dolgozott tovább e területen egy másik célcsoporttal: ebben a programban helyi csoportok, szervezetek kaptak elméleti és gyakorlati támogatást ahhoz, hogy működésüket és az általuk kínált szolgáltatásokat közösségi alapokra helyezték, s ezzel egyben azok fenntarthatóságát is biztosítsák. Legújabbán pedig a 2018-tól 2020-ig zajló Községek szolgálatában – kistélepküléseken EFOP-projekt adott az egyesületnek lehetőséget arra, hogy a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Gönci járásban részvételi kutatást, műhelybeszélgetéseket és tanulmányutakat szervezve, a közösségi működés hazai és nemzetközi jó gyakorlatait bemutatva kezdeményezzen együttműködést, közös gondolkodást a helyi szakemberekkel és döntéshozókkal a közszolgáltatások közösségi alapúvá, s ezáltal hozzáférhetőbbé tételéről.

Amennyiben a közösségi alapú szolgáltatással, bevezetésével, vagy a meglévő szolgáltatás átalakításával kapcsolatban merültek fel kérdések, dilemmák, **személyes konzultációkat** ajánlunk ezek megbeszélésére.

A Községfejlesztők Egyesülete a felnőttképzési törvénynek megfelelő engedéllyel rendelkező képző intézmény, nagy tapasztalattal rendelkező oktatói gya-

korló szakemberek is egyben. A KÖFE a közösségi alapú szolgáltatás bevezetését mind a szakembereknek, mind a helyi lakosoknak szóló képzésekkel tudja támogatni. Szakemberek számára a Községi mentorálás 60 órás és a Községi tervezés 24 órás képzésünket ajánljuk, amelyeket igény esetén helyben is meg tudunk tartani.

A képzések mellett szívesen vállaljuk a folyamat támogatását a **szakemberek mentorálásával** (rendszeres találkozókkal és kapcsolattartással), ez biztosságot, megerősítést s egyben személyre szabott segítséget adhat a szükséges gyakorlatot épp most megszerző szakember számára.

A már működő közösségi alapú szolgáltatások vezetői és munkatársai számára **szakmai szupervíziós** lehetőséget biztosítunk, amely lehetőséget ad a reflexióra és ezáltal személyes fejlődésre, valamint a szolgáltatás fejlesztésére.

Lépjén velünk kapcsolatba: szívesen válaszolunk e-mailen, vagy hívjuk vissza telefonon, akár egy egyszerű kérdéssel, akár egy összetettebb problémával keres meg minket.

Elérhetőségünk: egyesulet@kofe.hu

Ajánljuk még interneten is elérhető kiadványainkat a témában:

Molnár Aranka – Peták Péter – Vercseg Ilona (2014): *Közösségi lehetőségek a mélyszegénység elleni küzdelemben. Önszerveződés és szakmaközi együttműködés. Módszertani útmutató. „Közösségi felzárkóztatás a mélyszegénységben élők integrációjáért program szakmai koordinációja” projekt, Budapest.*

Bardóczi Sándor – Giczey Péter (2010): *Kézikönyv a részvételi városmegújításról. Gyakorlati útmutató. Közösségfejlesztők Egyesülete Városmegújító Munkacsoport, Budapest.*

Hallgató Éva – Vercseg Ilona (2008): *A közösségi munka szerepe a közösségi szolgáltatásokban. Parola 3. sz.*

Vercseg Ilona (2004): *Közösségfejlesztő leckék kezdőknek és haladóknak. Módszertani füzet. Közösségfejlesztők Egyesülete, Budapest.*

További szakirodalmi ajánlatunk:

Sain Mátyás – Rab Judit (2018): *Részvételi tervezés a településfejlesztésben és településrendezésben. Lechner Tudásközpont, Budapest.*

Sain Mátyás (2010): *Segédlet a közösségi tervezéshez. Területfejlesztési füzetek 1. VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Nonprofit Kft. (VÁTI), Budapest.*

